

HIND 5 SENTI

Õpilasleht

MUUGIL NELJAPÄEVITI

Tänast lehte 12 lehekülge

Toimetlus ja talitus:

TARTUS, Promenadi 2. Ö/k. „Kooli-
vara“, telef. 8-29.

Tallinna abitalitus:

V. Roosikrantsi 3. K. k-ü. „Töökool“.
Posti jooksev arve nr. 2188.

Tellimiste ja kuulutuste tariifid vii-
masel leheküljel.

NR. 6

20. NOVEMBER 1935

IV AASTAK.

KONSTRUKTOR-
EHITUSKAST

AKVAARIUM KULDKALAGA

Need toredad asjad jagab

«Õpilasleht»

oma lugejaile, kes hiljemalt 1. detsembriks 1935 on tellinud „Õpilaslehe“ aastakäigu.

PREEMIAIKS

(aastatellijale) on: fotoaparaat, suusad, akvaarium kuldkalaga, võrkpall, raamatuid üle 10.000 senti väärtuses, pääsmeid teatritesse ning kinodesse, maiustusi jne. jne.

Soomest saabunud eripreemiad:

KONSTRUKTOR-EHITUSKAST, mille varal võib konstrueerida igasuguseid esemeid tehnikavallast.

NÕIALAEGAS sisaldab m. s. nutva raudnaela, kummalise röntgenitoru ja mitmesug. maagilisi trikke.

FUUSIKAKAST — selle komplekti abil võib sooritada lõbusaid katseid mehaanika, soojuse, hääle, valguse ja elektri alalt.

KÄÄBUSMOOTOR, mis töötab 3—8 vold. pingega, s. o. taskulambi patarei abil.

VÄLITELEFON induktori, kuuldetoru, summeri, vahelduvvoolu-kella ja telegrafeerimise võtmega.

Preemiate arv kasvab iga päevaga.

Kirjanditevõistlus,

millest osavõtu ja kaastöö-tasu tingimused ilmuvad „Õpilaslehe“ järgmisis numbriis. Osavõtjatele jällegi rikkalikult auhindu.

«Õpilaslehe» tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid.

Ühistellimiste vastuvõtmist üksiknumbrita kaupa tasumisega ja talitusele edasisaatmist posti jooksva arve kaudu korraldavad koolid „Õpilaslehe“ esindajate kaudu.

Õpilased!

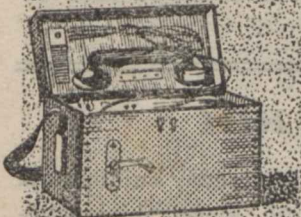
Stakake «Õpilaslehe» tellimisvastuvõtjaks. 5-kr. tellimissumma hankijale tasuta aastakäik «Õpilaslehte» või 10% rahas.

Lugege, levitage, soovitage „Õpilaslehte“ kõigile, sest: ● „Õpilasleht“ on iga noore parim sõber ● „Õpilasleht“ on meie oma leht ● „Õpilasleht“ on odav leht

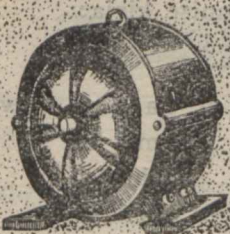
Nõudke tasuta proovinumbreid!

NÕIALAEGAS

VÄLITELEFON

ELEKTRIMOOTOR

FOTOAPARAAT

Haridusnõunik Viktor Villup

Noorsoo ülesandeid

Ühes raamatus on öeldud, et eesti noored 8—11 a. on päämiselt majanduslike huvidega, nende unistuseks on saada rikkaks, et kindlustada oma tulevikku ja korraldada paremat elu. Alates 11. eluaastast see huvi kiiresti kahaneb ning asendub enesetäiendamise sooviga, tungiga kõrgemale haridusele. Kui küsida neilt haridusjanuliselt noorilt, kellenad nad tahaksid olla ning teotseda, siis paljud sooviksid olla kuulsad riigimehed, väepäälised, kunstnikud, kirjanikud jne. Nimetatud tegelastena nad arvavad võivat olla kasulikud isamaale, rahvale ja inimkonnale.

Mõtlen, tahe olla kasulik isamaale ja selle kaudu edasi ka inimesoole on suurimaid inimese mõtteid. Riik, kus elame, maa, mis meid toidab — on meie elu alus nüüd ja tulevikus.

ISAMAA ON EESTI RAHVA JA NOORTE SUUR TALU, mille otsatuid varandusi rahvas kasutab, korraldab, et seeläbi teha

end tugevaks, kindlustada tulevikku. Viimase lausega oleme tulnud tagasi algkooli nooremate õpilaste soovidele, kes raha oleksid kasutanud oma tuleviku kindlustamiseks. Nüüd näeme, et ka vanemad ja targemad õpilased oma suurimaks sihiks peavad enesekaitse ja tuleviku kindlustamist, kuid seda mitte ainult raha abil, vaid oma maa, oma riigi kaitse näol. Vahe on ainult selles, et vanemate õpilaste mõtlemisring on laiem, ulatub välja enese otsestest huvidest ja püüga hädad teha teistele, näiteks isamaale, nad teevad hädad ka endale.

Mis ülesandeid siis noortel tuleks pidada silmas, et noore inimesena ja kodanikuna teostada oma sihid?

Iga noor hoolitsegu enese eest, arendagu oma vaimu ja keha, õppi-ku ja omandagu kõike kasulikku, mida kool ja elu pakub noorele, hoidugu endale kui ka teistele paha tegemast. Noorel tuleb olla karske elukombeis, ta ei tohi tarvitada al-

koholi ega teisi temale halvasti mõjuvaid narkootilisi vahendeid. Nii on loota, et igast noorest võrsub elujulge, elujõuline kodanik.

Edasi, noor oma koolitöö kõrval peab hoolitsema oma kodu ja selle ümbruse eest, armastama oma kodu. Tal tuleb vanemaid aidata kodu korraldamises. Ilusa, puhta, korrashoitud koduga noored aitavad luua kodukolde, mida nad hoiavad ja ei loovuta kellelegi. Koduarmastusest aga kasvab isamaa-armastus. Hääd kodukultuuriga me loome isamaale väärtusi ja tõstame teda nii eneste kui teiste rahvaste silmis. Nii me oleme tulnud

ENESEARENDAmise JA KODUKORRALDAMISE KAUDU ISAMAA TEENIMISELE.

On selge, mida enam on haritud elujõulisi loova tahtega noori, seda kindlam ja julgem on meie rahva tulevik. Seepärast, koolinoored, kasutage noorusaega enese täiendamiseks, enese tõstmiseks hariduses kõrgemale! Nii teie täidate need lootused ja ootused, mis Eesti rahvas teie päälle pannud ja alati paneb — kaitsta ja hoida oma isamaad!

NÄDALAH UUDISEID

EGIPTUSES puhkesid verised rahutused. Kairos hoiavad korda sõjaväe osad. Ööl vastu neljapäeva olid verised kokkupõrked.

KÕIGE UUEM SILD Doonaul avati neil päevil. Neli aastat kestis selle võimsa silla ehitustöö, mis ühendab Jugoslaavia pealinna Belgradi Pantschevo eeslinnaga.

21.960 MEETRI KÕRGUSELE tõusid ameeriklased Stewens ja Anderson oma stratosfääri-lennukis, startides Dakota osariigist U. S. A.-s.

EESTI OLÜMPIAKOMITEE oma viimasel koosolekul otsustas suvel peetavale Berliini olümpiaadile Eestist saata 40—50 meheline esindusmeeskond.

NOBELI TÄNAVUNE KEEMIAAUHIND määrati Pariisi professorile Joliot'ile ja tema naisele proua Curie-Joliotile.

ITAALLASTE RASKE KAO-TUS Asbi lahingus. Viimastel päevadel on märgata Abessiinia seiskorra paranemist. Sõjaõnn naeratab vaheldumisi mõlemale poolele.

LEO TOLSTOI surmast möödub täna 25 aastat.

MUUSIKALINE STUUDIUM.

„Poiss, ära tõina, isa ei saa sedasi muusikat harjutada!“

Kiri

Varsti pärast seda, kui õpetaja oli tutvustanud klassi kirjavahe-märkidega, saadab üks poiss oma isale maale järgmise kirja:

Kallis isa! —

Ma loodan, et Sa oled terve
 „ „ „ ema on „
 „ „ „ õde „ „
 „ „ „ Eedi „ „
 „ „ „ et vanaema on „

Ma soovin, et
 Sina saadaks mulle veidi taskuraha
 ema saadaks „ „ „
 vanaema „ „ „ „

Sind armastaja poeg

Villi.

Viisakus ei maksa midagi, ja ometi võib sellega kõike osta, sest hädad kombad kaunistavad kõiki tegusid.

Montaigne

Palju eelmise aasta võistlustöid olid lihtsad looduse kirjeldused ja meeoleolusemised. Need ei anna palju lugejale. Sootuks teine mõju on töodel, mis kirjeldavad erilisi looduse nähtusi (jääminek Peipsil, suurvesi Emajõel, torm Vilsandil, suur kivi Taresaases), või kus inimene rakendab loodusjõude või muudab loodust (Narva juga, maa-alune kaevandus Kohtlas, suitsev tuhamägi samas, muulid Võrtsjärvel, tuiskliiva vallutamine Ülemiste järve ääres, Nõmme liiva viljastumine, soode kuivatamine), samuti ka inimtegevus kodumaa erikohtades (kalastused, küttimised, põllundus, liiklemine). On ju lõpmata huvitav lugeda näiteks angerjavoisi silmu- või lõhepuügist neil, kes seda pole näinud. Nii tutvustame kodukoha omapärasusi ja õpime tundma kodumaad. Sellised tööd on loetavad kõigile. E. T.

Võistlustöö

K. S. Kivimäe

Saiate silele jääle

On pühapäev. Lumme mähitud maanteeribal sammub suurrätti ja katkisesse seelikusse mähitud saunikunaine, vedades järel paikadesse ja lapitud sukadesse uppunud jalgu. Läbinud küla upitab Maret oma kandami teisele õlale, ise ümisesedes tuttavat kirikulaulu.

Pea paistab tugedegaga piiratud ja sammaldanud, osalt juba mädanenud ja pehkinud saunauitt. Veel kümmekond sammu ja Maret avab krääksuva saunakukse. Lasknud silmapaaril viivu eksleda poolhämara saunas, näeb ta poega püksteta aknalaua: „Mida sa säääl kükitad? Pane püksidki jalga!“

„Ema, luba mind jääle.“

„Kas Meieisa pähe õppisid?“

„Ei. Ei ole õppind,“ vastab nukrutsedes Villu.

„Siis ei saa ka jääle.“

„Ema, luba, noh. Homme õpin Meieisa pähe.“

„Enne töö, siis lõbu,“ vastab Maret kurjustades.

„Luba, ema. Teised lapsed on kõik jää.“

„Just nagu mustlane jälle. Millega sa õieti sinna jääle lähed, püksitagumik kui sõelapõhi.“

„Ma paneksin need uued.“

„Ah, neid tahad mul ka läikima lüüa.“

„Lu-lu-luba, ho-ho-homme õ-õ-õp-õpin.“

„Või homme õpid. Aga millal see sinu homme on. Vaata, aabits on laual ja õpi.“

„Lu-lu-lu-luba.“

„Jäta juba. Või tahad taguotsa ka kirjuks.“

Pool nuttes otsib Villu oma aabitsa ja hakkab veerima: „Mei-e i-sa, kes sa o-led tae-vas, pü-hit-se-tud saa-gu si-nu ni-mi.“

„Õpi siis hoolega. Mina pean Mäe mamma pesu ära viima.“

Ust sulgedes väljub Maret, pesukott turjal. Kuid Villu ei mõtlegi enam õppimisele, vaid jääle; sinna läheks ta mõneks minutiks. Tõmmanud jalga ema suured pastlad, selga narmendava palitu ja pähe suure karvase läki-läki, asub ta teele. Ise joostes mõtiskleb: „Saan ennem tagasi kui ema.“ Ojal liuldes laenatud kelkudel ja suurtel pastla-lootsikutel, ununeb Villul aeg. Kui mõnus on sõita kelgul, lükatud edasi pooltosinaist kätest. Kuid Maret seevastu ei unusta. Peatselt ilmub ta laste keerisesse, käes vitsakimbuke.

„Tule siia, Villu!“

„Pai ema, ära löö, e-e-ema ära lö-ö-ö-öö.“

Ei aita see, juba langevadki kibedad matsud Villu pehmele kohale.

* *
*

Sauna suitsunud seinte vahel, viletsa lambikese valgusel, istuvad Maret ja Villu.

„Ema, ma tahaksin süüa.“

„Täna pead söömata magama.“

Ja pool nukralt, pool haletsevalt vaatab Villu, kuis ema neelab kuivanud leiba ja silku. Peatselt kustub saunas seegi tuhmunud valgus, andes ruumi mustavale pimedusele.

Öö.

KIRJAVASTUSED.

Kõigile kaastöölistele. Käesoleva aasta tööd pääsevad ilmuma alles siis, kui möödunud aasta võistlustööde ilmumine lõppenud. Kuid neid jätkub arvatavasti jõuluni.

O. P. Mõnistes. Antsipapa — ootab! — E. T. Vändras. Sügis — ei. — E. N. Tartus. Maa väike — ilmub. — Enn T. Nõos. Kalal — tuleb! — F. S. ja K. L. Nõos. 1905. a. — puudulikud, ei.

Noortele

soovitame oma kirjastusest ja pääladudest muuseas järgmisi valitud raamatuid:

Soar, Redik, <i>ESIMESILT PÄEVILT</i> . Noorepõlve mälestused	—40
Ansomardi: <i>LASTEJUTUD</i> . K. A. Hindrey joonist.	—40
<i>LASTELEHT</i> , 1920 — II pool, 1921 — I p., hind à	—50
1922 — II, 1923 — I, 1923 — II pool, hind à	—70
— 1924. a. alates poolaastakäikude viisi, hind à	—80
Raag, Arno, <i>ÕUDNE ÖÖ</i> . Noorsoo jutustis. Ajajärk Eesti vabadussõja algpäevilt. Väikse poisi seiklusi sõjakeerises	—50
Busch, V.: <i>VALLATUMAD MESILASED</i>	1.20

Amicis, Edmonde: <i>SÜDA</i> . Raamat noorusele. Itaalia keelest Aliide Elken I	1.60
<i>RAHVASTE MUINASMAALT</i> . Koguke võõr. rahvaste muinasjutte	—25
Hintzer, K.: <i>VÕIMLEMINE PILTIDES</i> . Taskuform. käsirmt. harjut. kiireks valikuks.	—50
Klumberg, A.: <i>KERGEJÕUSTIKU ÕPPERAAMAT</i> . Tehnika ja stiilõpetus	1.50
Lugenberg, A.: <i>JALGPALLISPORT</i>	—35
Michelson, H.: <i>EESTI SKAUDI KÄSIRAAMAT</i> (uus trükk ilmumisel)	—50
„ <i>SKAUTLIKUL TEEL</i> . Käsi- raamat poistele, noorte juhtidele ja noorte sõpradele	1.50
kal. köites	2.—

Sumberg, V. dr.: <i>ESIMENE ABI</i> õnnetusjuhtudel. Samariitlase käsiraamat	1.75
Parikas, J., P.: <i>FOTO-AMATÖÖR</i>	—50
<i>MIDA PEAB NOORKOTKAS TEADMA</i>	—30
<i>NOORKOTKA LAULIK</i>	—25
Pavelson, E.: <i>SKAUDIMÄNGUD I</i>	—50
Mattisson: <i>GAIDIMÄNGUD</i>	—40
<i>SKAUDI JA GAIDI LAULIK</i>	—35
Pavelson, E.: <i>SKAUDI II JÄRGU EKSAAM</i>	—50
Raamatute hinna rahas või postmarkides ettesaatjaile raamatute kättesaatmine kuludeta.	
„Postimehe“ raamatukaupl., Tartu Suurturg 16.	

Kuidas inimene õppis lendama

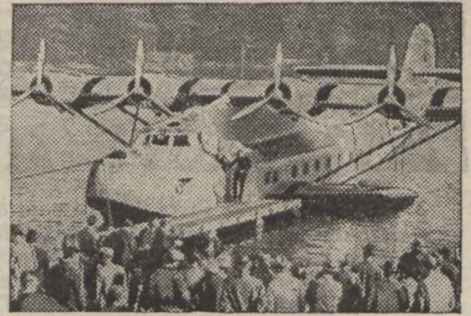
Juba vanas Kreekas tunti lohet, mida tunnistas üks vaasipilt, millel kujutatakse lohega mängivaid lapsi. Ka vanas Hiinas tunti lohet ja hiinlased pidasid selle leiutajaks kindral Hau-si'd umbes aastal 206 e. Kr. Seega oli lohe esimene õhust raskem lennuvahend, mida osati valmistada. Kuid inimene ei rahuldunud ainult lendavate lohede vaatlemisega, vaid tahtis ka ise kaasa lennata. Tehti mitmeid katseid ja püüti tiibade liigutamisega õhku tõusta.

On andmeid, et aastal 875 sai Andaluusias üks katsetaja surma ja aastal 1060 murdis inglise munk Olivier endal käed ja jalad, kui ta kloostri tornist tahtis lendu tõusta. Möödunud aegade suurim lennutehnik oli aga itaallane Leonardo da Vinci, kes oli ühtlasi õpetlane ja kuulus maalikunstnik. Tema aga loobus katsetest, kuna ta esimesena mõistis, et inimjõust ei jätku tiibade liigutamise abil õhku tõusmiseks.

Kuna kellelgi ei õnnestunud tiivalöökidega õhku tõusta, pöördi rohkem tähelepanu liuglennule, mida teevad linnud tiibu liigutamata. Oli ka võrdlemisi lihtne vastavat aparati ehitada, kuna liuglennuks ainult tiibu oli tarvis. Esimesena asus katsetamisele le Bris, kogunud merimees, kes oli jälginud suurte merilindude lendu, kuid alles Otto Lilienthal pani aluse liuglennu süstemaatilisele uurimisele, mis lõpuks viiski soovitud sihile, tänapäeva mootorlennuki leiutamisele. Otto Lilienthal, saksa vabrikant ja insener, ehitas esimese plaaneri aastal 1890. Sellel olid nahkhiire tiibadele sarnased tiivad ja sirgjoonelise lennu saavutamiseks oli aparaadi taha asetatud vertikaalne tüüripind. Lenduri keha rippus kandepinna all, kuna pää oli päälpool kandepinda. Lilienthal hüppas selle aparaadiga küngastelt alla ja juhtis aparaati keha vibutamiseks, mis nõudis suurt osavust. Õnnetu juhus tegi aga edukaile katseile lõpu. 12. augustil 1896 kukkus Lilienthal alla ja sai surmavalt vigastada. Tema katseid jätkas inglase Pilcher, kes aga samuti katsetamisel hukkus, enne kui oleks saanud oma aparaati mootoriga varustada.

Suuresti mõjutas lennuki arengut ameerika prantslane Octave Chanute, kes varustas oma aparaadi liikuvate tüüridega, mõistes, et keha kallutamiseks ei saa plaaneri küllalt hästi juhtida. Chanute töö viisid lõpule vennad Wilbur ja Orville Wright'id. Nad arendasid mudeleist plaaneri ja kui see küllalt rahuldavaid tagajärgi oli annud, varustasid viimase mootoriga. Olgu tähendatud, et Wright'ide plaaneri lendur enam ei rippunud, vaid oli lamavas asendis alumise kandepinna pääl (nende plaaneri oli kahepinnaline), kuna mootorlennukil juht oli istuvas asendis mootori kõrval, milline oli paigutatud kandepindade vahele.

Esimene lend teostus 17. detsembril 1903, mil lennati 260 m 59 sekundiga. 5. oktoobril 1905 õnnestus juba 38,9 km pikkune lend 38 minuti jooksul. 1908. a. 9. septembril leidis aset esimene lend reisi jaoks ja mõned päevad hiljem nõudis mootorlend esimese ohvri. Üks ameerika leitnant, kes kaasa lendas, sai surma, kuna Orville Wright pääsis raskete vigastustega. Et vennad hoidsid oma edu saladuses,

„LINDBERGH'i UNELM“ — ameerika suurim hüdroplaan.

kuni 1908. aastani, kaheldi Euroopas ja küsiti, kas on tegu „lendavate“ või „luiskavate“ vendadega.

Vahepääl olid aga prantslased lennuprobleemi eseseisvalt lahendanud, tänu nende autotööstuse kõrgele tasemele, mistõttu neil oli tugevaid ja kergeid mootoreid. Esimesena teostas Euroopas avalikke lende Prantsusmaal elutsev Brasiilia miljonär Santos Dumont, kes 1906. a. septembris lendas läbi 50 m ja sama aasta novembris õnnestus tal juba 220 m pikkune lend.

1907. a. algas lennukatsetega vennad Voisinide poolt ehitatud lennukil Henry Farman, Prantsusmaal elutsev inglase, kes esimestel lendudel kattis kuni 400 m ja kes 13. jaanuaril 1908 teostas 1 km pikkuse ringlennu, võites 50.000 franki. Samal aastal tulid ka vennad Wrightid Euroopasse ja sooritasid hiilgavaid lende. Teistest prantslastest tuleks veel mainida Delagrangi ja Bleriot'i, eriti viimast, kuna see lendas 25. juulil 1909 esimesena üle La Manche'i, läbides 38 km 27 minutiga. See lend äratas vaimustust kogu tsiviliseeritud maailmas.

Ka teistes riikides leidis katsetajaid ja lennuk oli maailmasõja alguseks juba niivõrd arenenud, et ta sõjast võis osa võtta.

„Kui mul ometi meele tuleks, mis asja ma tahtsin meeles pidada, kui selle kärsa sõlme käänsin!“

SOLIIDSEIM ÜLDAJAKIRI

„Tänapäev“

nr. 8 ilmus täna.

Ei millegi muuga, kui kõrgeväärtusliku, huvitava ja pildirikka sisuga — on „TÄNAPÄEV“ võitnud suurima lugejaskonna üle maa. Müügil kõikjal.

Ungari hõimudest

Ümmarguselt kakstuhat km meist lõunapoole asub meie kaugete hõimude — ungarlaste maa. Maateaduse raamatuid leiata üht-teist lähemalt nende asukoha ja olude üle — siin pisut muud.

20 a. tagasi oli Ungari suure maaalaga kuningriik — ta kuningaks oli Austria keiser. Maailmasõjas sõdijate hulgas Ungari jäi kaotajate hulka. Ta maaladest enam kui pool osa võitjate riikide poolt jaotati naabritele. Anti ära ka puht-ungari rahvaga ala: Transsilvaania ehk Erdelyi (mida tunnete Kuldraamatu juttudest: „Eggeri vahvad õppurid“ või jälle „Noored kangelased“). See n. n. „Trianoni rahuleping“ on juba 15 aastat olnud iga ungarlase-isamaalase hinges va l u s a i m k o h t — nii et nad iga uue tuttava käest otsekohe küsivad: „Mida arvate Trianoni lepingust?“ Ungarlased loodavad, et õigus võidab ja eraldatud ungarlase rahva osad jälle emamaa külge liidetakse.

Ungarlased on toreda hingega uhke rahvas. Nende rahvamuusika on tuntud kogu maailmas ja nende ilusaid maastikke võib tihti näha kinofilmides. Et nad on kauged muistsed sugulased eestlastele ja soomlastele, selle on selgitanud keeleuurijad. Näitan siin mõned suured sarnasused eesti sõnadega, kuigi pea terve keel on taipamatu võõrale.

talv ehk tali = tél (loe: teel)
100 = száz (ssaas)
või (mis koorest tehtud) = vaj
4 = négy (needži)
vesi = víz (viis)

jää = jég (jeeg)
öö = éj (eej)
elu = élet (eelet)
elagu! = éljen!
paluma(asja) = kérjen

Eks ole seegi sarnasus üsna kaugel! Vahest ainult viimane — kérjen — tuletab päris selgesti meele eesti —kerjama — s. o. teiselt midagi tahtma.

Lisan siia veel pisut ungarlase keelt — tutvumiseks senini olnud soome keele kõrvale.

Ungari keeles rõhutatakse ka esimest silpi, kuid rõhk võib samas sõnas kuuluda veel mõnele teisele silbile, mille kohal on siis apostroof-märk. „dy“ loetakse „dž“, „sz“ on tugev „ss“ ja „cs“ on „tš“.

Ungari lambur ja ungarlase oinad.

Aludni akarok = tahan magada

aaludni aakarok

Legyen szives szerezzen! = palun, andke mulle!

leedzien ssiives sseeressen!

Mibe kerül? = Mis (see) maksab?

miibe keerül

Mikor esznek? = Millal süüakse?

miikor eessnek

Arvud: 1 — egy (eedži), 2 — kettö, 3 — három (haarom), 4 — négy, 5 — öt (höt), 6 — hat, 7 — hét (heet), 8 — nyolc (niolts), 9 — kilenc, 10 — tíz (tis), 11 — tizenegy, 100 = száz, 1000 = ezer.

Nädalapäevad: P. — vasárnap (vaasaarnap), E. — hétfö, T. — kedo, K. — szerda, N. — csütörtök (tšütörtök), R. — péntek, L. — szombat.

Suur on ungarlaste isamaa-armastus. Et Trianoni lepingu ülekohus ei ununeks, selleks loetakse igapäev Ungari usutunnistust, mis on järgmine:

Hiszek egy Istenben (hissek edzi Istenben)

usun üht Jumalat

Hiszek egy hazában (hissek edzi haasabaan)

usun üht isamaad

Hiszek egy isteni örök igazsághan (iigas-saaghan)

usun üht jumalikku igavest õigust

Hiszek Magyarország Feltáma dá sában!

usun Ungari(maa) ülestõusmist!

Amen! (Madžaror-ssaag)

Szág (ssaag) = maa-nimetuse lõpp; nii siis ka Eesti = Esztország (eestor-ssaag)

Ungari pikasarvine härg.

U. noorterõivastus. Pilt kujutab kevadpüh. veeviskamise kommet (meie „karjaste kastmine“).

U. Püha Kroon.
(A. Magyar Szent Korona.)

Kuid varsti lehekülgede sisu muutub. Siin kaardimängu arveid, sääl Leningradi tütarlaste aadresse, kes kuipalju talle võlgu... Too maailmarevolutsiooni, uue elu teostaja, oli eraelus ise pisimadki seltsimeeste laenuvõtmised endale üles märkinud, et miski ei jääks tagasi saamata! Kus see Gusev ise on? Võibolla tema surnukeha lebas verisena jaama ees roobastel? Võibolla pääses ta õnnelikult üle Narva...

Tema päevik nüüd aga on minu oma, selle lehekülgedel jätkan oma märkmeid.

VÖIT EI ANNA RAHU.

Sama päeva õhtul vastu ööd soomusrong nr. 1 sõidab luurele, tuleb Tamsalusse. Venelaste side on nähtavasti eriti vilets. Siin veel ei teata, mis Tapal vahepeäl sündinud.

Meie rongile ilmunud ühe mõisa punase nõukogu esimees ja asunud oma teeneid ülistama: ta aidanud vangistada kohalikke valgeid, jätnud Tallinna valitsuse käsud täitmata ja ootab käsku, mida rekvireeritud loomadega teha...

UNGARI... algus lk. 5.

Ungari on praegugi kuningriik, kuigi tal pole kuningat. Tal on aga olemas Püha Kroon — 1000-aastane kullast ja vääriskivist ese — ungarlaste pühim varandus, mis ongi nende tõeline valitseja ja ühendaja. Kuningas on ainult isik, kellele rahvas kroonimise kaudu usaldab riigi valitsemise tegeviku. Esimene selle krooni kandja oli kuningas Stefan n. n. Püha (ungari k.: Szent-István = ssentiistvaan) — 1000 a. tagasi. (Szent = Püha).

Veel Ungarit.

Hääd päeva (s. o. tere)! = Jó napot!

Jumalaga! = Isten vele!

Jõulu õnnesoov (postkaardil):

Boldog Karácsonyi ünnepeket!

(kaaraatšoni)

Ülestõusmise püha õnnesoov:

Kellemes husvéti ünnepeket!

Uueaasta õnnesoov:

Boldog újévet!

Lõpetame selle kirja lausega, mille kirjutas üks eesti õpilane ungarlastele ja mis kõlab nii:

„Szivböl kivánjuk, hogy

südamest soovin et

Magyarország ismét felvirúljon!

uuesti õitseks

(ssiivböl kiivaanjuk hodži M. iismeet feel-vi-ruuljon)

Aug. Peerna.

Kuid soomusronglastele tule ja külma sekka hakkab ka mäng. Nad algavad vigurdamisega:

„Kes teab..., kiitled niisama, ise oled ehk valge hoopis?!“

„Ei, olen punane!“

„Seda on kerge ütelda. Nüüd igamees, kes paremat elu tahab, on punane. Tule aga rongile, klaarime sääl...“

Punane nõukogumees on haavunud, et teda võidaks valgena kahtlustada, kuid ta rahustub pea, et küllap soomusronglastele selgub nende eksitus ja nad tänulikkudena tunnustavad ta teeneid.

Veel areteeritakse siin 19 meest, kes tulevad soomusrongile, et punaväkke astuda.

„Mis punased te olete, kui olete valged!“ umbusaldavad jällegi soomusronglased. Järgneb juuretulistate sõimu ja needuste valang Eesti arvel.

„Astuge aga rongile, vaatame, kuulame järele...“

Areteeritud on hämmastuses. „Viige meid Rakveresse! Küll sääl selgub, sääl näete...“ manguvad nad otse vihastena oma ebasõbralike seltsimeeste pääle.

Soomusrong liigubki, kuid sõidab Tallinna poole. Ja alles siis, kui mehed sõjaväljakohtu ette talutatakse, nad koleda kokkumisega taipavad oma eksitust.

Tamsalus õnnestub soomusronglastel jällegi saada telefoniühendus punaste staabiga Rakkes. Kõnelusest selgus, et Tamsalu mõisa koondatakse kahurväge ning et kavatsus on peatselt Tapa tagasi võtta.

Luurekäigu kogemusi ja saadud andmeid arvestades 10. jaanuaril kaks soomusrongi, nr. 1 ja nr. 2 sõidavad juba päevavalgel Tapalt Tartu sihis, esimene ründama vaenlase tagalat, teise ülesandeks on raudteed selle seljataga kaitsta. Tamsalust sõidetakse läbi, Rakke pääle. Esimese soomusrongi platvormil lehvib punane lipp, kahuriplatvormil väljas kõigega riskiv julge juhtkond, edasi aetakse hääd sõitu...

Päike helgib ees säravalt roopailt. Kuid ees, taga, külgedel — kõikjal on põgenevaid ja vasturünnakuks koondatavaid vastase väeüksusi.

Raudtee äärt mööda hakkab paistma vastutulev kogude voor. Eesotsas ratsanik, siis hanereas püssidega meeskond, lõpus regi, pääl kuulipilduja. Vastutulistajaid ligi 150 meest, soomusrongil kõike kokku vaevalt nii palju.

Kuid rong sõidab edasi! Jõudes kohakuti voori pääs sõitva ratsanikuga, soomusrong peatub ja kpt. Parts küsib läbi luugi:

„Misuke väeosa?“

„47. polk, 7. rood.“

„Kus rooduülem?“

„Tuleb tagant...“

(Järgneb.)

staabiga. Teiseks suureks riigikaitse organisatsiooniks on kujunenud kaitseleit, praegu üle 60.000 liikmega, mida korraldama hakati päle 1924. a. kommunistlikku riigipöördet. Kaitseleitidust on kujunenud tähelepärvärsse tasemega kaitseüksus. Selle juure kuu- lub „Naiskodukaitse“ ja noorte riigikaitseüksus ette- valmistuseks „Noorte Kotkaste“ organisatsioon. Tü- tarlaste isamaalise kasvatuse eest hoolitsevad „Kodu- Naiskodu- kaitse“ üksustega.

Väliliikide järele jaguneb kaitseväge: jalgväeks, suurtükiväeks, soomusväeks, inseneriväeks, ratsaväeks, mereväeks ja õhuväeks. Kaitseväge juhtivaks organi- teks on ülemjuhataja, kaitseministriteerium kaitsevägede

on annud ka rahvuslik kasvatuse kaitseväes. Kaitseväge juhtivaks organi- tuseks on ülemjuhataja, kaitseministriteerium kaitsevägede

durite üldist vaimset taset. Kõrvaldajad tulenu- toltustamine eest, ning võimalusi mõõda tösta ka sö- kuna on püütud hästi hoolitseda riituse, korteri ja

kujunenud noortele mitmekülgseks kasvatuse jaoks, mise füüsiliseks kindlustamiseks. Sundteenistus on tud jõudude loomine rahu ajal piirikaitseks ja sees- nikelte sõjalise õppuse ja kasvatuse andmine, rlvasta- ülesandeks on koda- tussse kaitseväge hu- vides. Sundteenistuse Kaitseleit. ülem. M. Raamor, Naisk. esinaine.

KODUKAITSE JUHTE

Ainult Tolmune Täht oskas käia veel neljal jalal. Ja ainult tema kõrist tuli ka sellelaadilisi hääli, millis- tega Kiopo Carbinas oli harjunud. Sinitiivake aga — see kes kohe kisendas, kui teda hammustati — oli ainult vaevane inimeseotsake. Ometi oli võimalik, et ta suurepäraselt maitseks, kui temale, Kiopole, kord lubataks süüa temast tükikest.

Kõige raskem oli harjuda telgiga, mis oli hoopis teine kui saarmapesa. Indiaanlastelõhn ei tahtnud kuidagi meeldida. Läks palju aega, kui Kiopo har- jus uute lõhnadega ja oskas teha vahet, kust miski tuli. Pikapääle suutis ta asju lõhna ja lõhnu asjade järele eraldada. Ja see oli ka õige kibe, näha õõseti telgis võõrapäraseid olevusi. Siis haaras teda ikka piiritu hirm, ning ta huilgas valjusti oma peene hää- lega, kuna ta igatses ema järele, ning kujutles, et Carbinas vahest võivad olla kõrvad, mis ta nuttu kuu- levad. Aga kõik kuulatajad Carbinas olid liiga kau- gel, et kuulata ta kaeblikku kisa. Ja need, kes siin viibisid, olid kaastundeta. Kui Jooksev Hunt Kiopo pääle käratas, kartis ta veel enam ja kisas seda valje- mini, ja kui siis vihane indiaanlane tal turjast kinni võttis ja raputas, jäi ta küll vait, kuid tundus nii, nagu oleks elu lõpp säälsamas.

Hämaruse kaitse all hiilis Tolmune Täht siis Kiopo juure, kükitas tema kõrvale ja võttis väikese väriseva keha sülle. Siis tõi poiss ta magama oma pühvlinahast voodisse, ja Kiopo, tundes oma inime- sest venna soojust, jäi varsti magama.

serväes on vanuse piiriks 45 aastat; 4) maakaitse- kuni 45-eluastani veel mitte teenind kodanikud. Re- kõik reservväest vabanenud ja mingisugusel põhjusil tussest vabastamist; 3) r e s e r v ä e s, kuhu kuuluvad kodanikud kuuluvad 5 aasta kestel pärast sundteen- seit kaks kuud lühem; 2) k ä s u t u s v ä e s, millesse aeg juba mitmete aastate kestel on olnud ümmargu- valt väelikkide järele 12—18 kuud, kuid tegelikult see niifad ja ohvitserid. Sundteenistuse kestvus on erine- vad noored, vabatahtlikud (alla 20 aastat), ülejate- ses kaitseväes, mille moodustavad sündaga teeni- eluaastani, seega 38 a. Teenistus jaguneb 1) a l a i i - danikkude kaitsevääeteenistuse üldkestvus on 17—55. Meesko- kud, kellele tervislik seisukord seda lubab. Meesko- põhiseaduse järele teenima kõik vabariigi meeskodani- Riigikaitse organiks on kaitseväge, milles peavad

RIIGIKAITSE.

kogudust, neist maal 116. kahte piiskopkonda, milles on 9 praostkonda ja 155 iseseisvad praostkonnad. Ap-õiguse kirik jaguneb konda. Vähemusravusil, rootslasil ja saklasil on 117, 19 abikogudusega, mis moodustavad 16 praost- Ev. lut. k. piiskop. Ap. k. mitropolii. gudust, neist maal moodustavad 155 ko- luvus. Luteriuslised usutunnistuslik kuu- ta oli 8292 kodaniku usulisi 230. Teadma- usulisi 4.302, muu- ventiste 2.310, juudi- evangeliste 4.178, ad- 2327, baptiste 8752, ma-katoliiku usulisi usulisi 212.764, roo- Aleksander, H.B. Rahamägi, E. v. l. k. piiskop. Ap. k. mitropolii. gudust, neist maal moodustavad 155 ko- luvus. Luteriuslised usutunnistuslik kuu- ta oli 8292 kodaniku usulisi 230. Teadma- usulisi 4.302, muu- ventiste 2.310, juudi- evangeliste 4.178, ad- 2327, baptiste 8752, ma-katoliiku usulisi usulisi 212.764, roo-

ESTI KIRIKUJUHT

Päeval ei tunnud Kiopo nii raskesti oma maha- jätust. Siis oli igasuguseid asju nuusutada, hammus- tada ja vaadelda. Päälegi oli Tolmune Täht alati val- mis temaga mängima, alati nõus tagumistel jalgadel käiva maailma kõrgusest alla astuma neljajalgsete maailma. Poiss oli alati nõus teda kõdistama, kui ta selili maas vähkres, ja näitas seda pehmet ümmarikku kehaosa, mida inimesed kõhuks nimetavad. See oli imetlusväärne, mis kõik Kiopo kõhtu mahtus, ja kui- das ta selle mõjul ise suurenes. Ta isu oli lihtsalt pii- ritu. Kõike võis ta süüa, mis kätte sai, aga ruumi oli kõhus veel küllalt ja küllalt.

Kaks kuud päle saabumist Jooksva Hundi telki, olid Kiopol noorukeseajad möödas, ning ta töötas ene- sele, saada erilisel tugevaks hundiks. Ta õppis ruttu ja palju, eriti Tolmuselt Tähtelt. Ja mis ta oli õppinud, see ei ununenud enam.

Ja kui pärast aeg tuli, mil tarvis oli lahinguid lüüa tagajalgadel käiva maailmaga, siis olid need teadmi- sed talle väga kasulikud. Mis ta inimesest vend talle ütles, või mis ta tegi, see kõik oli Kiopo meelest arva- mata tähtis, võrratult suurepärase. Varsti oli unune- nud mälestus hundipoja ajast Carbinas. Aga kuigi ta midagi enam ei mäletanud, oli ometi ta hinge kõige salasemas sügavuses teadmine oma hundiesivanemaist, selles sügavuses, milles metsikud loomad puutuma- tuna säilitavad oma uhke päritoluteadvuse ja seisuse- tunde.

Ta oli varsti iga rakuni täis uudishimu, elu sää- l

Eesti rahvamuusika on retsitatiivne. Viisist tähtsamaks on hinnatud sõnu. Viis on väikese ulatusega, enamasti tertsi, kvardi või kvindi raamides, enamasti madzoor-, harvemini minoor-hellitõus. Uuemad rahvaviisid on eranditult vöörast, suuremalt osalt saksa algupära.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

EESTI MUUSIKA.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

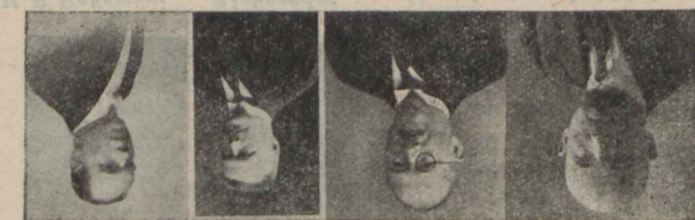
J. Köpp, A. Kilgas, J. Aavik, A. Starkopf, Ülik. rektor. R. Kunst. k. dir. Konservat. dir. „Pallase“ dir.

EESTI KÕRGEIMATE ÕPPEASUTUSTE JUHID

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

EESTI RAHVUSLIKU KOOLI RAJAJAD

ja nende elutöö jätkajad.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Eesti kunstmuusika on noor. See algab vokaalmuusikaga, koorilauluga. 1830—40 tekkisid esimesed neljahäälsed koorilaulud, päämiselt kirikuteenistuse kaunistamiseks. Vaimulikud laulukoorid tekkivad Põit-samaal õpetaja Hörtscheimani juhatusel 1840, 1844 köster Adam Jakobsoni juhatusel Tormas, 1835 Lailusel, 1833 Simunas. Samal aastal Saaremaa Ansekülas õp. Martin Körberi eestvõtetel. Viimane õhutas koorilaulu harrastamist ka mujal Saaremaal, nii et 1862 korraldati Kuressaare lossis esimene Saaremaa vaimu-lik laulpäev.

Tütarlaps, kes jätab endast hää mulje

Iga tütarlapse soov on olla kena, jätta endast hää mulje.

Mida me õieti „kena“ all mõtleme? Mitte loojast antud ilu ei tee veel tütarlase kenaks. Tuleb hoolt kanda oma väljanägemise, oma käitumise eest.

Esimene nõue on — korralik pesemine. Pole enam kena, kui nägu hiilgab puhtusest, aga kael, käsi- varred või kõrvad on pesemata. Vastik on ka higilõhn, mis tekib korratust pesemisest, ja küüned, kui nende puhtuse eest pole hoolitsetud.

Teine, mis annab tütarlapsele hää väljanägemise — on korralik pääkammimine. Olen sageli kuulnud tähendusi hää mulje kohta, kui tütarlapse puhtad juuksed on kammitud siledalt, näole sobivalt.

Kolmas, väga oluline, on riietus. Kleit, kui on puhas, terve, triigitud — annab alati hää mulje. Muidugi mõjub ka kaasa, et see oleks valmistatud keha järgi.

Ehtige oma kooliseinad

Raamatuaastal eesti kirjanike ja kodumaa maastikupiltidega.

10-poognaline „Pildimapp“ sisaldab üldsummas 128 pilti, mis mak- savad kokku 62 senti.

Suured poogad à 8 senti:

TALLINN — 11 pilti; TALLINNA ÜMBRUS — 9 p.; HARJUMAA — 12 p.; TUNNE OMA KODUMAAD — 12 p.

Väikesed poognad à 5 senti:

PÄRNU — 10 pilti; LONDON- VIIN — 13 pilti; PARIIS — 19 pilti; ROOMA- VENEETSIA — 12 pilti; EESTI AUTOREID — 19 pilti; JÕULULAPSE KODUMAALT — 11 pilti.

Pildid on trükitud ühele poogna küljele, nii et võib nad koost lahti lõi- kuda ja vihku kleepida vastava kirja- töö illustreerimiseks. — Koolikoopera- tiivid! Tellige edasimüümiseks oma koolis! Hinnaalandus 10%.

Tellida: K. k./ü. „TÖÖKOOL“ Tallinn, V. Roosikrantsi 3.

Kleidi juure puhas, valge krae, lisab pidulikuma ilme ja sobib eran- ditult igale tütarlapsele.

On endastmõistetav, et puhtuse nõue käib ka jalanõude ja teiste asjade kohta.

Kõige olulisem, mis määrab mul- je tütarlapsest, on ta käitumine.

Pole inimest, kellele ei meeldiks tütarlaps, kes alati häätujuline, rõõmsa näoga, viisakas.

Muidugi juhtub sageli ebameel- divusi, mis vägisi kisuvad näokese mossi. Siin ei aita muud, kui tuleb enesest jagu saada. Ega teistel pole vaja märgata, et kellelgi halvasti on läinud!

Tütarlaps, kes hoolitseb oma korraliku välimuse eest, kes hoiab oma asjad hästi, on teiste vastu lahke, sõbralik ja rõõmus — seda armastab meist igaüks ja on valmis aitama, et tal elus hästi läheks.

M. Kangro-Pool.

Tiiu keedab šokolaadi

Oli pühapäeva hommik. Isa luges ajalehte, ema ruttas kööki valmis- tama hommikueinet. Tiiu istus ak- na all ja vaatas albumit. Ants no-

kitses oma lennuki juures, ent ta mõtted olid mujal. Eks Ants oli Tiiu klade vahel näinud paberilehte, millel šokolaadi retsept, ja nüüd käisid neelud selle hää joogi järgi. Ei aidanud muud, Ants tuli Tiiu juure ja pakkus end abiks, kui Tiiu keedaks šokolaadi.

Mindi siis ühisel nõul ema juure, kellelt saadi ka luba.

Šokolaadi retsept oli:

3 muna, $\frac{1}{4}$ klaasi suhkrut, liiter piima, 100 grammi šokolaadi ja vanilli.

Tiiu eraldas munarebud (munavalged pani teise kaussi) ja laskis need kaussi, kuhu lisas ka suhkru ja andis Antsule, kes pidi selle vahuks hõõruma. Ise tükeldas šokolaadi, pani tükid kastrulis oleva külma piima sisse ja tõstis siis kastruli tulele. Sääli liigutas piima, kuni see keema tõusis. Siis võttis Antsu käest vahulelöödud munasegu, mille juure lisas pisut keeva piima ja valas selle tulel oleva piima hulka, vitsakimbuga kloppides.

Kui segu juba pakslikuks muutus, tõmbas Tiiu kastruli tulelt, kuid kloppis edasi, kuni šokolaad oli hästi vahus.

Antsuke ei läbenud kuidagi toiduaega ära oodata, vaid seisis tass peos Tiiu juures, kuni täitus ta soov.

KÜSIMUSI JA VASTUSEID

KÜSIMUS: Minul on tint pak- suks läinud. Kuidas on kõige pa- rem seda lahjendada?

VASTUS: Paksuksläinud tindile tuleb lisandada natuke kõvastilah- jendatud äädikavett ja loksutada hästi läbi.

Päale tarvitamist ei tohi tinti kunagi korkimatult seista lasta, sest et tint selle tõttu kuivab ja tolmu ning mustust endasse võtab.

KÜSIMUS: Mul juhtus õnnetus. Panin võileiva raamatumappi. See plekitas mu lugemiku ära. Kuidas saaksin plekke kõrvaldada?

VASTUS: Rasvapekke on kõige parem kõrvaldada raamatust järg-

miselt talitades: Tuleb segada b e n s i i n i põletatud, pulbristatud m a g n e e s i a g a (mitte lahtise küünla ega tule lähedal!), kuni tekib teraline mass. Plekki tuleb hõõruda hoolsasti selle massiga, mis tuleb jätta ka natukeseks ajaks pääle. Siis kloppida magneesiaraa- sukesed ära. Värsked plekid kaovad otsekohe, vanemad plekid 2—3- kordse puhastamise järel. Sellise puhastuse juures ei saa kõige pee- nemgi paber viga.

Igal inimesel on õilsaid mõt- teid, mis suurte valgete lindudena lendavad üle ta südame.

Maeterlinck.

Laulusõbrad

Tutvuge Enn Võrgu kahe- ja kolmehälsete jõululauludega

„5 JÕULULAULU KOOLIDELE“

hind 10 senti, saadaval autorilt raha või postmarkide ettesaatmisel Tartu, Hermani 11—3, kui tellitakse vähemalt 10 eksemplari, s. o. ühe krooni eest.

Varemalt ilmunud koolidele:

ÜHEHÄÄLSENA — „Isamaale“, „Muisamaa on minu arm“, „Pilamine“ — hind 3 senti.

Kui tellitakse vähemalt 25 eks., siis noodi hind 2 senti.

KOLMEHÄÄLSENA — „Helise ilma“, „Hääd ööd“ — hind 5 senti.

NELJAHÄÄLSENA lastekoorile — „Lilleside“ — hind 5 senti.

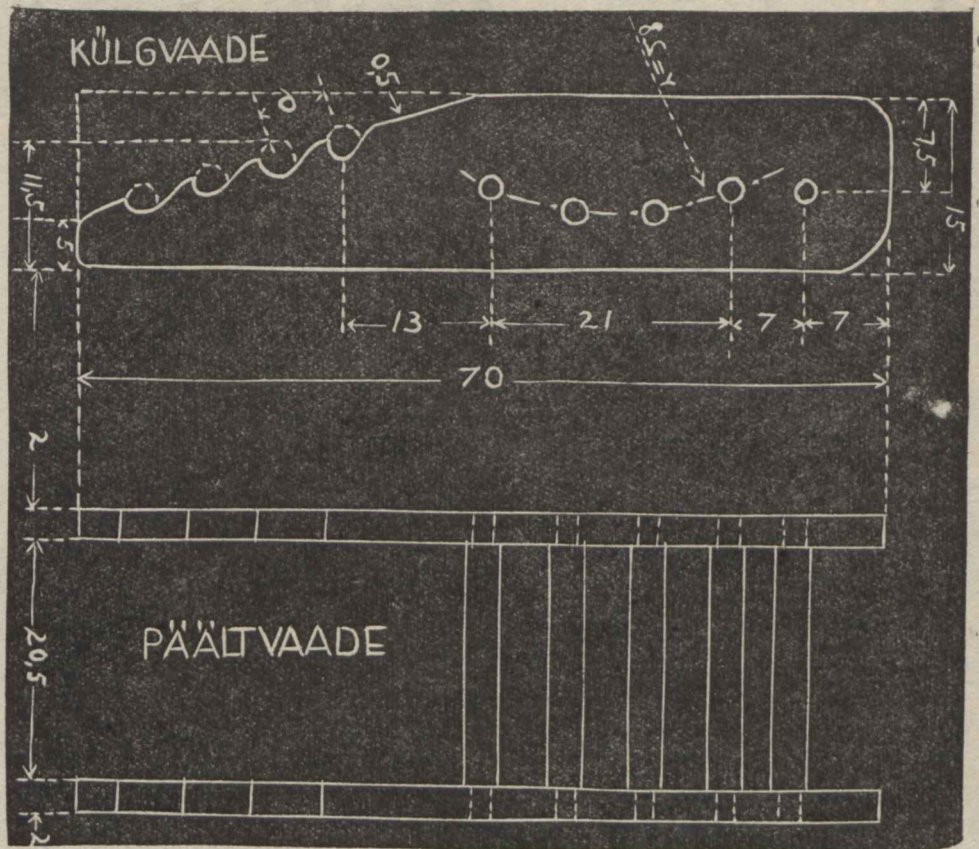
Kõik noodid saadetakse tellijaile kätte raha või postmarkide ettesaatmisel Tartu, Hermani 11—3.

Nõudke tasuta proovieksemplare.

Suusa paindepaku valmistamine

Kuni suusamaterjal on kuivamas, võime vaheaega kasutada suusa paindepaku valmistamiseks. Muretsege umbes 2,5 cm paksune sirge männi- või kuuselaud, millest tuleb välja kaks 15 cm laiust ja 70 cm pikkust paindepaku külge. Kui soovite saada korraliku ja puhta paindepaku, siis hõõveldage laud siledaks 15 cm laiuseks ja ühepaksuseks. Hõõveldatud pinnale on ka kergem märkida pliiaitsiga paindepaku kuju.

Hõõveldatud laua saate põigiti täisnurga all 70 cm pikkusteks tükideks. Paindepaku kuju kannate ainult ühele lauale. Küljelaua märkimine toimub järgmiselt: jagage laud pikuti pooleks ja tõmmake pliiaitsiga keskjoon. Laua pahempoolsest otsast märkige keskjoonele kaugus 7 cm, saate esimese pulgaugu keskpunkti. Saadud keskpunktist märkige sama keskjoont mööda edasi kaugus 7 cm, mis määrab ära teise pulgaugu keskpunkti. Saadud keskpunktist märkige sama keskjoont mööda edasi kauguse 21 sm, mis määrab 5. pulgaugu keskpunkti. 3. ja 4. pulgaugu keskpunkti saate kätte sel teel, et poolitate 2. ja 5. pulgaugu keskpunktide vahe, ning saadud punktist tõmbate risti keskjoonele uue joone. Seda ristjoont pikendate ülespoole laua äärt. Saadud joonel leiata punkti, mis asub 2. ja 5. pulgaugu keskpunktist 28 cm

kaugusel. Leitud punktist tõmbate kaare, mis läbib 2. ja 5. pulgaugu keskpunkte. Nüüd jagate 2. ja 5. pulgaugu keskpunkti vahe saadud kaart mööda kolmeks, ning saate jagamiskohtadel 3. ja 4. pulgaugu keskpunktid.

Paindepaku hammaste asukohta äramärgimine toimub järgmiselt: viiendast pulgaugu keskpunktist märkige paremale poole keskjoonel kauguse 14 cm. Saadud punktist tõmbate keskjoonele jälle ristjoone. Sel ristjoonel märkige laua alumisest äärest kauguse 11,5 cm, saate pahempoolse äärmise hamba keskpunkti. Nüüd märkige laua parempoolse otsa alumisest äärest üles kaugus 5 cm ja ühendage saadud punkt pahempoolse äärmise hamba keskpunktiga sirge pliiaitsijoone abil. Saadud joonel märkige alates pahempoolsest äärmise hamba keskpunktist paremale 6 cm vahedega 2., 3. ja 4. hamba keskpunktid. Nüüd kinnitage mõlemad laud pitskruidude abil laipindadega vastamisi ja töötage nad koos ümber. Alguses puurime kas või pulgaugud puuriga 2 cm, siis puurime augud hammaste jaoks puuriga 3 cm. Puurimise juures on väga tähtis, et puur oleks sihitud igapidi täisnurga all laua laipinnale. Vastasel korral jääb paindepakk viltuseks ja ka painutatavate suuskade otsad tulevad siis viltused. Kui ka hammaste augud puuritakse, siis tõmbame hammaste keskpunkte läbis-

tavale joonele väljapoole 0,5 cm kaugusel rööbiti uue joone, mida mööda saame ära laua parempoolse ülemise nurga.

Tähtsam osa paindepaku valmistamisest on nüüd kirjeldatud kaudis põhjalikult. Laudade nurkade kumerdamine ja hammaste lõplik kuju on näha joonisel, loodan et see töö raskusi ei tee.

Nimetaksin vahest veel, et tuleb teha 5 ümarikku pulka läbimõõduga 2,5 cm. Pulga kumbagi otsa teha kael, mille läbimõõt vastab pulgaugu läbimõõdule. Pulga jämedama osa pikkus olgu ühesugune kõikidel pulkadel ja võrdugu 21 cm, kuna kummagi kaela pikkus olgu veidi suurem kui küljelaua paksus. Joonise päältvaates on näha, kuidas tuleb ühendada küljelauad pulkadega, tuleks vaid nimetada, et enne kokkuseadmist võib pulgaugu ja pulgakaela määrada puuliimiga ning päale ühendamist liüa kaela otseti liimiga määratud puukiil. Puukiil tuleb liüa sisse risti küljelaudade puukiudude sihile, vastasel korral võib laud lõhkeda. Paindepaku kokkuliimimisel tuleb valvata, et pulgad oleksid tingimata igas sihis täisnurga all küljelaudade laipindadega.

Õpilastelehe 6
kupong nr. 6

23. MAAGILISED RUUDUD.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2	h	n	e										
3	n	n	o										
4	5	6	7	15	16	11	12	13	14				
				15	16	17							
				16	17	18							
20	21	22	11	17	18	19	26	27	28				
21			23				26		29				
22			24				27		30				
11	23	24	25				28	29	30	31			

A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, D, D, D, D, E, E, E, E, E, E, E, E, E, E, G, G, H, H, J, J, J, J, J, J, J, J, K, K, K, L, L, L, L, L, L, L, L, L, L, L, N, N, N, N, N, N, O, O, O, O, R, R, S, S, S, S, T, T, V, V, V.

Igasse ruutu asetada üks ülalantud täht nõnda, et saaksime nii püst- kui ka ristridades järgnevate tähendustega neljatähelised sõnad: 1—4 kaalumisvahend, vaag, 2—5 ablas, ihne, saagihimuline, 3—6 jagu, osa, 4—7 tekib põlemisel, 8—11 eesti luuletaja, 9—12 tütarlapse nimi, 10—13 ühendus, ühing, 11—14 „...Muusika“ äri Tartus, 7—11 hirmus, jõle, 15—17 vorm sõnast „olema“, 16—18 avastus, leitud asi, 11—19 muinasskandinaavia eepos, 20—11 varandus, 21—23 eesti maalikunstnikke, 22—24 tervistamine, 11—25 eskoda, 19—28 linnast vähem, 26—29 katab toa, 27—30 ujumismeistri Rosenbergi eesnimi, 28—31 vine, vastik lehk.

E. Tuvi.

24. KEERULINE KÜSIMUS.

Arne nägi puu otsas keni valminud õunu. Ta võttis kepi ning viskas sellega puu otsa. Ja enam ei jäänudki sinna õunu, õunu maha aga ka ei kukkunud! Kuidas on see võimalik ja mitu õuna oli üldse puu otsas?

25. NIMEKAART-MÕISTATUS.

N. G. Karu.

Just säärane nimekaart on Avo onul. Aga huvitav, kui nimekaardil antud tähed ümber paigutada, saame selle elukutse nimetuse, mida Avo onu peab. Mis elukutse see on?

26. AASIA.

A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, A, B, B, B, B, C, D, D, D, E, E, E, E, E, E, E, F, G, G, G, H, H, H, I, I, I, I, I, I, I, I, I, L, L, L, L, L, L, L, L, M, M, M, M, N, N, N, N, N, N, N, O, O, O, O, O, O, R, R, R, R, R, R, R, R, S, S, S, S, S, T, T, T, U, U, U, U, U, V.

- 1) Colombo
- 2)
- 3) Khosa
- 4)
- 5)
- 6)
- 7)
- 8)
- 9)
- 10)
- 11)
- 12)

Punktid asendada ülaltoodud tähtedega nõnda, et saaksime antud järjekorras järgnevasisulised kohanimed Aasiast: 1) Tseiloni pealinn, 2) poolsaar, 3) Tiibeti pealinn, 4) mäestik Pärsias, 5) laht, 6) jõgi, 7) saar, 8) meri, 9) maa Kesk-Aasias, 10) mägi Kaukasuses, 11) linn Lõuna-Aasias, 12) jõgi Lõuna-Aasias.

Kui nimed õieti arvatud, saame nende esimesist tähist antud järjekorras ülalt alla lugedes ühe Kagu-Aasias asuva mere nime.

27. SILPMÕISTATUS.

Kauakestev — varakandam — nahast — asustab — seedimine — kaudu — abaluu — ehitis — pillab.

Igast antud sõnast valida üks silp nii, et need antud järjekorras annaksid ühe tuntud eesti vanasõna.

MÄRKUS: Kõigi tänaste ülesannete lahendused saata toimetusele hiljemalt 27. nov., lisades lahendaja nime, soovikorral ka varjunime, täieliku aadressi ja „Õpilastelehe“ kupongi nr. 6. Ühtlasi lisagu iga lugeja väikesel lehekesel lahendustega kaasa vastuse küsimusele, mis meeldis teile käesolevas „Õpilastelehes“ kõige enam ning mis kõige vähem ja miks? Peetagu aga meeles, et auhindade jagamisel on igal lugejal niimitu auhinna saamise võimalust, kui mitu kupongi on ta lisanud lahendusele.

AUHINDADENA kõigi tän. ülesannete õieti lahend. vahel jagatakse kuldraamat „Eggeri vahvad õppurid“, Gogoli „Taras Bulba“ ja Kallitsa „Õngespordi õpperaamat“.

UUS SUURAUHIND.

Ärge unustage, et mõistatusõprade lahendamisvaeva õiglaseks tasumiseks otsustas toimetus uueks suurauhinnaks välja panna

PAARI SUUSKI,

mis jagatakse loosi varal kõigi nende vahel, kes on õieti lahendanud kõik „Õpilastelehtedes“ nr. 5, 6, 7 ning 8 ilmunud mõistatused, lahendused õigeaegselt toimetusele saatnud ühes nõuetavate kupongidega. Ka siin oleneb võiduvõimaluste arv lisatud kupongide rohkusest. Mida enam neid on, seda kindlamini suusad tulevad!

LAHENDUSED.

12. Ristsõnad.

Ristread: 1. suurtükk, 9. Ahto, 10. harev, 12. aktiva, 14. aga, 15. re, 16. d. a., 17. naer, 18. arendus, 20. mammut, 21. so, 22. pumat, 24. eo, 25. ese, 26. aam, 27. kr, 28. Ein, 30. sa, 31. osi, 32. ora, 33. Iiri, 34. lehis.

Püstread: 1. Saaremaa, 2. uhke, 3. utt, 4. roidumus, 5. üha, 6. ka, 7. kraad, 8. Avarsoo, 11. Egeuse meri, 13. varumees, 17. nn., 18. amper, 19. ETA, 23. tan, 27. Kai, 23. iil, 35. kas, 30 si, 31. oi, 32. oh.

AUHINNAKS SAID kõigi „Õpilastelehes“ nr. 3 ilmunud ülesannete õieti lahendamise eest Tom Mix Jules Verne'i romaani „Lõuna-Aafrika savannides“, L. Kesküla J. Kõrvi „Näkingeiu“ ja Kriminallist B. Kellermanni „Onu Tomini kaevandus“.

RUMEENIA NOORSOOMAKKE. Käesolev m. kujutab äratajat-pasunapuhujat. Osa nende sissetulekust läheb noorsoo kasuks.

Tegev ja vastutav toimetaja: M. Nurmik. Toim. sekr.: Ed. Tasa. Talitusjuht: E. Tõnisson. Väljaandja: Tartumaa Õpetajate Liit. „Õpilasteleht“ ilmub üks kord nädalas. Toim. ja talitus Tartus, Promenadi 2, Õ.K. „Koolivara“, tel. 8-29. Tellimishind postiga: 1 kuu — 20 s., 2 kuud — 40 s., 3 kuud — 50 s., aastakäik 1 kr. Raamat-ajakiri „Laste Jututuba“ ühes „Õpilastelehega“ tellides maksab 3 kuud — 20 s., 6 kuud — 40 s., aastakäik (12 raam.) 75 s. — Kuulutuste hinnad: Kuulutusküljel — 5 s. mm., tekstis — 10 s. mm., lehe ees ja tekstis teksti kirjaga 15 s. mm. — E. K. Ü. „Postimehe“ trükk, Tartus 1935.